

Författare Sandra Andersson
Klass BF3D
Barn och Fritidsprogrammet

Addisons Sjukdom

Projektarbete 2008/2009
Ämne PA1201
Handledare Carina Dahlgren & Bente Einarsson Marjianovic

Sammanfattning

Jag har skrivit om Addisons sjukdom som är en väldigt ovanlig sjukdom.

I denna rapport kommer jag ta upp fakta om denna sjukdom. Vad det finns för symptom, hur den kan påverka kroppen och vad det finns att göra åt själva sjukdomen. Jag har även fått en dagbok om hur sjukhus tiden för Martin såg ut när han fick sin diagnos.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Syfte och frågeställningar	1
Metod	1
Addisons sjukdom	2
-Vad är Addisons sjukdom?	2
-Vilka är hormonerna som saknas?	2
- Är stress farligt? (kortison)	3
-Vad för symptom finns det?	3
-Kan man dämpa sjukdomen?	3
-Vad är en Autoimmun sjukdom och vilka faktorer kan påverka?	3
-Vem upptäckte Addisons sjukdom?	4
-Hur Martins tid på sjukhuset såg ut?	5
Slutsatts	6
Avslut	6
Bilaga 1	7
Källförteckning	8

Inledning

Jag har valt att skriva om Addisons sjukdom för att pappas kusin Martin fick diagnosen Addison för snart 6 år sedan. Efter det har han startat en egen hemsida där man kan få reda på vad Addisons sjukdom är, vad det finns för symptom och tecken på att man kan ha Addison. Där finns även en dagbok om vad som hände på sjukhuset de dagar Martin låg där och fick sin diagnos.

Eftersom Martin är en släkting till mig så har jag vetat en liten del vad just Addison är men valde detta för att få reda på lite mer och för att gå ut med lite information som på min redovisning. Man kan aldrig veta ifall någon runt omkring sig kan ha just denna sjukdom.

Sidan som Martin har skapat heter www.Addison.se

Man kan stödja föreningen genom att bidra med pengar som går till att informera om sjukdomen och för att kunna sprida kunskap om den.

Syfte & frågeställningar

Jag skriver om denna sjukdom för att jag själv vill veta lite mer och för att gå ut med information om denna sjukdomen. Vem vet, kanske någon mer i min närhet som kan känna igen sig på dessa symptom. Det är alltid bra med mer kunskap om något fastän man själv kanske inte har just denna sjukdom.

Frågeställningar:

- Vad är Addison sjukdom?
- Vad är en Autoimmun sjukdom och vilka faktorer kan påverka?
- Vilka är hormonerna som saknas?
- Är stress farligt? (kortison)
- Vad för symptom finns de?
- Kan man dämpa sjukdomen?
- Vem upptäckte Addisons sjukdom?
- Hur Martins tid på sjukhuset såg ut?

Metod

Jag har genom intervju med Martin fått fram fakta om Addisons sjukdom och även från hemsidan han starta efter han fick diagnosen. Denna sida och informationen från Martin känner jag har räckt gott och väl.

Addisons Sjukdom

Vad är Addison sjukdom?

Addison är en ovanlig och autoimmun sjukdom som är väldigt ovanlig. Här i Sverige har Addison drabbat ca 1500 människor. Denna sjukdom sitter i binjurarna som är placerade ovanför våra njurar. Vad som händer när man har Addison är att binjurarna slutar producera hormoner som är livsviktiga för att kroppen skall kunna fungera normalt och må bra. Hormonerna som kroppen inte kan få av sig själv heter Aldosteron och kortisol. Man får då ersätta dessa med hormontabletter som heter Hydrokortison (Florinef & kortisol).

Vad är en Autoimmun sjukdom och vilka faktorer kan påverka?

En autoimmun sjukdom är när immunförsvaret angriper sin egen vävnad och bryter ner den. Det finns vissa faktorer som kan påverka så man lättare kan få en autoimmun sjukdom

1. Virusinfektioner, såsom influensa, mässlingen, feber kan bilda anti- antikroppar.
2. Långdragna bakteriella infektioner, som tuberkulos, syfilis åtföljs av antikroppsbildning.
3. Vissa läkemedel kan sparka igång processen.
4. Korsreaktion mellan bakterier och mänsklig vävnad, såsom hjärta, tjocktarm, njure etc.
5. Kvinnor och hög ålder.
6. Genetiska orsaker.
7. Störningar hos hormonreceptorer, hämmar resp. stimulerar. hypertyrioid (taget från Addison.se)

Vilka är hormonerna som saknas?

De vanligaste och viktigaste hormonerna som binjurarna inte producerar av sig själv längre heter Aldosteron och Kortisol. Även ACTH och DHEA är viktiga faktorer som hjälper till men inte riktigt lika viktiga som Aldosteron och Kortisol,

Aldosteron

Aldosteron är ett salthormon som reglerar natriumhalten och kaliummängden i kroppen. När natriumhalten ökar så behålls vattnet i kroppen och man kan då stabilisera blodtrycket. För att kunna få Aldosteron i kroppen ersätter man detta med en salttablett som heter Florinef som har styrkan 0,1 mg (milligram) och mängden man behöver ta varierar från person till person.

Kortisol

Kortisol är också ett livsnödvändigt hormon vi behöver i kroppen. Det är vårt kortisol som påverkar vår sockeromsättning. För att kunna få tillbaka detta hormon som binjurarna inte producerar längre, ersätter man det med kortisol eller kortisontabletter. Kortisonet blir till kortisol när det blir biologiskt aktivt som menas att det omvandlas.

Mängden kortisol man har i kroppen påverkar din aptit och vikt. För hög kortisol dosering kan ge en väldig aptit och för lite kortisol leder till att du minskar i vikt, man mår inte bra och aptiten minskar.

ACTH

Detta hormon produceras i hypofysen och hjälper till att reglera kortisolomsättningen i kroppen. Får man för lite kortisol i kroppen så ökar ACTHs produktion och tvärtom.

Om ACTH halten blir för hög så kan man bli mycket pigmenterad, alltså din färg på huden förändras och detta är ett symptom för sjukdomen.

DHEA (Dehydroepiandrosteron)

Detta produceras även i binjurebarken och påverkar kvinnor och mäns välbefinnande och även den sexuella lusten hos kvinnor. När man har Addison så minskar DHEA nivån med åren. Man håller på att forska och därmed prövas det att ge en tablett som heter Prasteron för att ersätta DHEA hos de som har Addison. Men resultaten är inte riktigt fulländade och man kan inte se än om det hjälper under en längre tid.

Är stress farligt? (kortison)

Ja det är farligt, när man har Addison så måste man vara väldigt försiktig när de gäller stress!

När man får en infektion blir kroppen automatiskt utsatt för stress och då är kroppen i behov av en större mängd kortison än vanligt intag, detta gäller även vid kirurgiska ingrepp. Efter några timmar kan kroppen få tillbaka den produktionen av hormoner som vid vanligt intag. Eftersom Addison sjuka människor inte har detta försvar när de gäller stress så är det livsviktigt att de får i sig mer kortison eftersom flera olika organ påverkas på ett negativt sätt.

Vad finns det för symptom?

Det finns flera olika symptom för Addison. Symptomen är t.ex. trötthet, yrsel, svaghet, illamående, viktnedgång, lågt blodtryck och muskelvärk. Men detta är inga direkta utmärkande symptom, för de kan förekomma vid en rad andra sjukdomar. De mer specifika för just Addison är salthunger och pigmentskiftningar på huden.

Kan man dämpa sjukdomen på något sätt?

Ända sättet att dämpa sjukdomen är att man får reglera den med hjälp av kortison, alltså hormonerättningstabletterna. Addisons sjukdom är en autoimmun och kronisk sjukdom vilket gör att den alltid kommer att bestå. Enda åtgärden för Addison sjuka är hormontabletterna som gör att de fortfarande kan leva ett relativt normalt liv med en sjukdom som man tyvärr aldrig kan bli av med.

Vem upptäckte Addisons sjukdom?

Mannen som upptäckte Addisons sjukdom heter Thomas Addison och föddes i Storbritannien år 1793. Han började som medicinstudent på Edinburghs Universitet år 1812 och tog examen som vanlig doktor i medicin år 1815. När han var färdig blev han huskirurg på Lock's Hospital. Addison blev väldigt intresserad av sjukdomar på huden, detta intresse gjorde han till den första läkaren som kunde beskriva denna hudförändring som är typisk för Addison. Men man visste inte riktigt just då vad det var. Addison blev befordrad till assisterande läkare år 1824 och efter några år började han föreläsa om homeopati (1827). 1837 blev han färdigutbildad läkare och började arbeta på Guy's sjukhus. Thomas Addison var den första som kunde beskriva denna sjukdom som ett syndrom hos en människa med nedsatt binjurefunktion. Eftersom man inte kommit så långt i forskningen om Addison, så kunde de inte ge någon slags behandling eller dämpa sjukdomen på något vis eftersom de inte visste hur man skulle göra eller bära sig åt. Människan de hittade symptom på avled på grund av detta.

Thomas Addison är även idag väldigt känd för hans framgång. Han har kunnat beskriva en rad sjukdomar och han nämns ofta i medicinska sammanhang. Olyckligtvis var han väldigt deprimerad och gick därmed i pension år 1860. Addison begick självmord för att han mådde så fruktansvärt dåligt, det var den 29 juni, 1860.

Hur såg Martins tid på sjukhuset ut?

Berättelse av Martin Norrman, hämtat från www.Addison.se

Det tar ca tre år för sjukdomen att bryta ut, så också för mig. Med facit i hand fanns det vissa tecken på att det var något som var fel med kroppen. Jag mådde sämre psykiskt och fick panikångest av att träffa folk. Huden blev också brun vilket i och för sig är snyggt. Dagen när sjukdomen bröt ut var jag på jobbet, där jag plötsligt började må illa. Jag fick gå på toaletten och kräkas. Jag åkte hem med hög feber och kräkningar. På kvällen åkte jag till sjukhuset. Orsaken till att jag åkte till sjukhuset var för att få i mig näring (dropp) för min diabetes. Diabetes har jag haft sedan 1984. Jag kommer själv inte ihåg någonting efter min ankomst till sjukhuset. Det är tack vare min sambo Malin som jag kan återberätta allt.

2003-05-15, kl. 23.30. Ankomst till akuten. Jag har en febertemp på 39,8 grader och kräks fortfarande. I ambulansen hade jag fått dropp för min diabetes. Jag är mycket medtagen. Jag är stel i nacken och det tas en del prover. Jag skickas vidare till medicinsk akut vårdavdelning på Uddevalla sjukhus (MAVA). Jag kräks under natten och blir mer medtagen för varje timme som går.

2003-05-16

Jag är fortfarande kvar på MAVA. Det börjar bli svårt att få kontakt med mig men jag är fortfarande vid medvetande. Jag svarar bara ja eller nej. Under kvällen försvinner febern. På avdelningen behöver de ta några prover i ryggmärgen, men lyckas först på tredje försöket.

03-05-17

Läkarna står ovetande om varför jag kräks och blir allt mer okontaktbar. Jag skickas vidare till infektionskliniken. Där misstänker man att jag har hjärnhinneinflammation. Jag svarar endast på tilltal och är mycket trött. Jag har kraftig huvudvärk och kräkningar. Läkarna frågar min sambo om det är något som jag har gjort eller velat ha de sista dagarna. Malin svarade att jag hade haft ett stort saltbegär.

2003-05-18

Nu är jag medvetslös och under uppsikt av en sköterska dygnet runt. En neurologläkare kontrollerar mig genom att kolla mina reflexer och känna på min nacke.

03-05-19 kl. 07.30

Överläkaren på infektionskliniken ringer hem till min sambo och berättar att de genom röntgen funnit en svullnad på hjärnan (hjärninflammation). Det ändras mitt på dagen och istället har de funnit att jag har brist på cortison och låg salthalt. De ger mig då detta intravenöst. Vid denna tidpunkt är jag fortfarande okontaktbar och har lite kräkningar.

03-05-20 kl. 09.00

Jag vaknar mycket trött och frågar vad klockan är. Jag somnar om och sover det mesta av dagen.

03-05-21 Jag kommer tillbaka till MAVA och där konstateras att jag har fått addisons sjukdom. Jag har blivit piggare och är mycket pratsam. Jag har dåligt närminne och tidsuppfattning och börjar gå lite försiktigt.

03-05-23 Äntligen kommer jag hem!!

Slutsatts

Jag har skrivit om Addisons sjukdom som är en Autoimmunsjukdom, autoimmun är när immunförsvaret angriper sin egen vävnad. Denna sjukdom är ganska ovanlig och det är ungefär åtta personer per miljon invånare och år i Sverige som drabbas av Addison.

När man har Addison är det hormoner i binjurebarken som slutar produceras, detta skall då ersättas av hormontabletter.

Avslut

Jag tycker mitt arbete har gått relativt bra men var lite seg i starten. Jag började med ett annat arbete innan detta med Anette om föräldrakooperativ men kände att jag hellre ville jobba själv.

Då kom jag på att ja skulle vilja skriva om Addison eftersom pappas kusin har det och jag har egentligen inte vetat så mycket om det. Så detta var en chans för mig att få reda på lite till.

Jag kan inte påstå att jag jobbat så bra på lektionerna men nu det senaste har jag allt fått skynda mig lite. Jag har nog tänkt att vi har så lång tid på oss så jag kan ta det lugnt ett tag, men så märkte jag att det var ganska mycket jobb med detta så jag fick sätta igång med att leta information och prata med Martin och sätta ihop ett arbete.

Bilaga nummer 1

Dessa frågor har jag ställt till Martin och han har då svarat följande.

- Vad för symptom finns de?

<http://www.addison.se/img/fragorochsvar.pdf>

- Trötthet
- Svaghet
- Muskelvärk
- Viktnedgång
- Illamående
- Hyperpigmentering
- Lågt blodtryck
- Salthunger
- Kräkningar
- Buksmärtor

- Kan man dämpa sjukdomen?

Det går inte att reglera mer än med hjälp av kortison. Addisons sjukdom är kronisk och autoimmun vilket gör att den alltid kommer att bestå.

- Vem upptäckte Addisons sjukdom?

<http://www.addison.se/historia.asp>

- Hur Martins tid på sjukhuset såg ut?

<http://www.addison.se/img/Martin.pdf>

Källförteckning

www.addison.se – Sidan där Martin samlat information om Addison.

Atällt frågot till Martin Norrman från Dingle.

Den informationen jag hittat på Addisons hemsida är hämtat från dessa källor:

Källor:

Rydqvist, Lars-Göran & Winroth, Jan (2004). Idrott, friskvård, hälsa & hälsopromotion. Holmbergs i Malmö.

Olsson, Tommy & Valdemarsson, Stig (2005/2006). Läkemedelsboken (s.503).

Werner Sigbritt (2007), Endokrinologi. Andra upplagan. Liber AB, Stockholm

Informationen om Tomas Addison som jag hämtat från Addison.se är tidigare taget från

http://en.wikipedia.org/wiki/Thomas_Addison